

розвиток та фізичний капітал тісно пов'язані. Приватні інвестиції у науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, у навчання й професійну підготовку у високотехнологічних сферах економічної діяльності створюють базу не тільки для постіндустріальної моделі довгострокового розвитку, але й для приватних заощаджень. Останні можуть скеровуватися у подальший людський розвиток або в економіку, частково й у фізичний капітал. Разом з тим, нагромадження знань при відповідному економічному зростанні дозволяє на прогресивній основі розвивати фізичний капітал. Таким чином, пролонгованим ефектом від інвестування у людський капітал є зростання основних засобів, якщо не в фізичній формі, то у формі зростання його вартості завдяки впровадженню новітніх технологій, досягнень науки й техніки.

У пропонованій моделі економічного зростання можливий консенсус між потоками інвестування у людський та природний капітали. Так, країни, які не характеризуються наявністю значних природних благ, можуть більші потоки інвестицій спрямувати у людський розвиток, обравши за провідні ті сфери праці, де необхідні швидше знання та їх продукт, аніж природні ресурси (інформаційні технології, сфера послуг, наукомісткі галузі інтелектуального спрямування). Наведені міркування переконливо свідчать про те, що потрібно докорінно змінювати орієнтири в економічному розвитку – із політики кількісного зростання, подальшого примноження фізичного і фінансового капіталу у концентрованій формі до політики сталого розвитку здорової і щасливої людини у збереженому довіллі, яка живе у духовній гармонії.

1. *Роботоголіки в цифрах і фактах [Електронний ресурс] – режим доступу : http://www.trud.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=DF587082EF458EB68AAAD5D0D1CABAF?art_id=138685&cat_id=52774* 2. *Нерівність доходів по-українськи: «гірше», ніж у Гондурасі, «краще», ніж у Швеції [Електронний ресурс] – режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy.html>* 3. *Якість економічного зростання : Пер. з англ. / В. Томас, М. Дайлами, А. Дарешвар та ін. ; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 350 с.* 4. *Большое общество и мир после капитализма [Електронний ресурс] – режим доступу : <http://dialogs.org.ua/ru/cross/page33571.html>*

Ткаченко О.О.

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»

ІНСТИТУТИ ПІДТРИМКИ ПРОСТОРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕСУ: ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД

Національні економіки стають все більш глобалізованими та взаємопов'язаними, внаслідок чого, серед іншого, сформувалися розгалужені мережі сприяння розвитку інноваційних просторово-інституційних форм бізнесу. Потужними організаціями з підтримки просторової інтеграції бізнесу є Європейська мережа бізнес-інноваційних центрів (BIC) та Міжнародна асоціація наукових та технологічних парків (IASP). Остання, зокрема, є незалежною некомерційною неурядовою організацією, утвореною в 1984 р., штаб-квартира знаходиться в Іспанії. Станом на вересень 2017 р. організація налічувала 373 члени (у 2001 р. їх було близько 200 од.), що охоплювали 142 тис підприємств, розташованих у 76 країнах світу.

IASP має шість регіональних підрозділів – Африканський, Азіатсько-Тихоокеанський, Європейський, Латиноамериканський, Північноамериканський, Західноазійський, а також два офіси – у м. Малага (Іспанія) та м. Пекін (Китай) [1]. До основних завдань Асоціації належать [2]:

1. Сприяння членам Асоціації у впровадженні технологій та стартапів.
2. Обмін досвідом, навчання зокрема щодо створення та управління інкубаторами, науковими парками, кластерами; передачі технологій, інновацій тощо/
3. Сприяння учасникам у підвищенні їх міжнародного статусу.
4. Консультування, проведення семінарів з інноваційного менеджменту.
5. Забезпечення комунікації між глобальними корпораціями у різних секторах економіки.
6. Сприяння членам Асоціації у розробці стратегічних профілів технопарків.

Європейську мережу бізнес-інноваційних центрів (European Business & Innovation Centre (BIC) Network) [3] було створено у 1984 р. як спільну ініціативу Єврокомісії, лідерів європейської промисловості та Центрів бізнесу і інновацій (Business and Innovation Centers). На сьогодні організація є головною неурядовою європейською мережею, яка поєднує близько 200 бізнес- та інноваційних центрів, інкубатори, центри підтримки підприємництва по всьому ЄС.

Іншим прикладом мережі підтримки просторової інтеграції бізнесу є Всесвітня асоціація технополісів (WTA) – міжнародна організація багатосторонньої співпраці, партнерська організація ЮНЕСКО. WTA сприяє розвитку міжнародної співпраці у сфері досліджень та розбудові інформаційної мережі серед своїх учасників. Головні цілі організації полягають у сприянні регіональному розвитку своїх учасників через обмін досвідом та інформацією, а також співпрацю серед наукоградів задля розвитку науки і технологій.

Прикладом ефективно діючої регіональної мережі підтримки просторової інтеграції бізнесу є Балтійська асоціація наукових і технологічних парків та інноваційних центрів (BASTIC) [4]. Структура об'єднує асоціації технопарків, які діють в Балтійському регіоні, зокрема: Асоціацію інноваційних мереж Литви (ALIN); Асоціацію Технопарків Латвії (Latvian Association of Technology Parks); Асоціацію наукових парків і технопарків Естонії (AESTP); Центри та Бізнес-інкубатори (LTICA).

Поширеними є організації зі сприяння просторовій інтеграції бізнесу, які діють на міжнародному рівні, однак організовані виключно національними агенціями. Наприклад, це Іспанська мережа офісів з трансферу знань (RedOTRI), або Європейська мережа центрів мобільності для дослідників (ERA-MORE), орієнтована насамперед на дослідників, які бажають працювати у іншій країні, а також на об'єкти інноваційної інфраструктури з попитом на талановитих іноземних дослідників). Остання, зокрема, налічує 200 центрів у 32 країнах світу та надає безкоштовні інформаційні послуги своїм учасникам щодо дослідницьких стипендій та грантів на Європейському, національному та міжнародному рівнях. Мережа активно співпрацює з іншими відповідними національними організаціями (наприклад, з Національною науково-технічною радою з досліджень Туреччини щодо повернення висококваліфікованих науковців з Європи до Туреччини).

У міру зростання інтернаціоналізації бізнесу в останні роки відбувається поступовий розвиток транскордонних кластерів, у тому числі між європейськими країнами. Основною ініціативою, мета якої полягає у підтримці розвитку та посиленні співпраці транскордонних кластерів в Європі, є Транснаціональний кластерний альянс [5] (TASTICS). З метою вироблення стимулюючих політик та інструментів реальної підтримки інтеграції кластерів в ЄС дані структури активно взаємодіють за наступними напрямками [6]: 1) стимулювання міжнародного кластерного співробітництва; 2) оцінка ефективності розвитку кластерів; 3) підтримка маркетингу і брендингу кластерів; 4) використання кращих практик розвитку кластерів в процесі розвитку нових кластерів і галузей, включаючи інноваційні послуги; 5) фінансування інновацій в галузях по каналах розвинених промислово-інноваційних кластерів.

Сьогодні необхідність формування в Україні масштабної національної мережі просторової інтеграції бізнесу зумовлена зокрема: розвитком окремих елементи національної інноваційної системи (індустріальні парки, технопарки, бізнес-

інкубатори); впровадженням окремих вітчизняних компаній у свою діяльність елементів мережових структур (використання платформних технологій, запозичених торговельних марок, використання аутсорсингу) тощо. Проте, не вирішеними залишаються проблеми розриву між дослідженнями і їх впровадженнями у виробництвом; відсутності досвіду трансферу технологій, відповідних кадрових, організаційних і фінансових можливостей. Відтак, необхідним вбачається формування та об'єднання вітчизняних просторових форм організації бізнесу в ефективно діючу бенчмаркінг-мережу. До неї, зокрема, мали б увійти фінансово-кредитні та консалтингові установи, рітейл-центри, юридичні та податкові консультанти тощо. Вважаємо, перспективи підтримки розвитку української інноваційної інфраструктури полягають і в наступному: 1) підтримка трансферу технологій між її розробником та виробником; 2) застосування передових світових практик інноваційної діяльності; 3) активне просування розробок науково-дослідних установ у світовому масштабі, комерціалізація розробок; 3) інформація та комунікація у глобальному просторі.

1. *The IASP world in numbers [On-line resource]: – Access mode: <http://www.iasp.ws/About-us/Facts-and-figures>.* 2. *Increase your efficiency with IASP services [On-line resource]: – Access mode: <http://www.iasp.ws/Activities/Services>.* 3. *Official site European Business & Innovation Centre (BIC) Network [On-line resource]: – Access mode: <http://ebn.be>.* 4. *Official site Baltic Association of Science, Technology Parks and Innovation Centers [On-line resource]: – Access mode: <http://www.bastic.eu/about>.* 5. *European Cluster Organizations Directory – Europe INNOVA, 2013, Q2 – 8. [On-line resource]: – Access mode: <http://www.europabio.org/facts-figures.htm>.* 6. *The 2013 EU Industrial R&D Investment Scoreboard European Commission, JRC/DG RTD [On-line resource]: – Access mode: <http://www.scribd.com/doc/25451234/The-2013-EUIndustrial-R-D-investment-scoreboard>.*

Уніят Л.М.

Тернопільський національний економічний університет

ВИКОРИСТАННЯ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ - ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ АПК

Нарощування обсягів виробництва агропромислової продукції, глобалізація світової економіки та погіршення природно-кліматичних умов, життєвого середовища обумовлюють необхідність активізації використання сонячної енергії, що сприятиме поліпшенню енергозбереження, енергоефективності, стане надійною основою ефективного сталого розвитку складових АПК та відновлення довкілля.

За останні роки потужність сонячних електростанцій (СЕС) у світі значно зросла. Так у країнах ЄС у 2015р. було встановлено близько 7,2 ГВт і загальна встановлена потужність СЕС на кінець 2015 р. досягла 98,66 ГВт.

В Україні Національний план щодо відновлюваної енергетики передбачає довести потужність СЕС у 2020 р. до 2300 МВт [1]. Відповідно з Національним планом дій з відновлюваної енергетики, Держенергоефективність разом з Інститутом відновлюваної енергетики НАН України, розробили проект Дорожньої карти розвитку сонячної енергетики в Україні на період до 2020 р. [2].

Для поглибленого дослідження ефективності розміщення і використання сонячних електростанцій, на основі Дорожньої карти [2], згрупували території областей України в чотири групи за рівнем технічно-досяжного потенціалу енергії сонця: